05/12/2020

Ο Άγιος Νικόλαος και ο Ζήλος Του Θεού

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Λαρίσης και Τυρνάβου

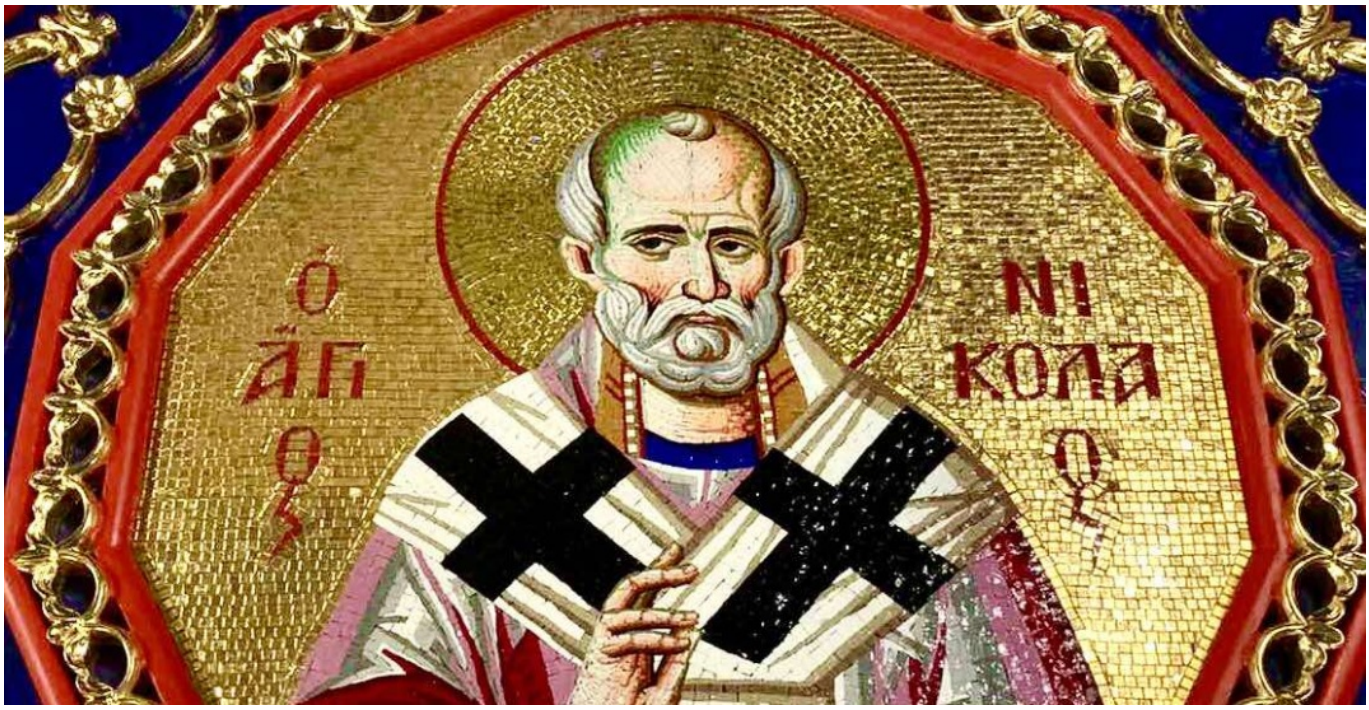

Η μνήμη Αγίων, όπως ο Άγιος Νικόλαος, φέρνει στην μνήμη μας την εικόνα του ζήλου που ένας άνθρωπος έχει για το Θεό και για τα έργα του Θεού. Σ' ένα από τα απόστιχα της εορτής ψάλλουμε: «Χαίροις ο ζήλου θείου πλησθείς». Ο Άγιος Νικόλαος ήταν γεμάτος από θεϊκό ζήλο. Αυτό σημαίνει ότι η καρδιά του είχε κάποια χαρακτηριστικά, τα οποία σήμερα δεν είναι εύκολο να τα συναντήσουμε. Αυτά ήταν η επιθυμία να αρέσει στο Θεό ακόμη κι αν δεν ήταν αυτό ευχάριστο για τους ανθρώπους, η χαρά της κοινωνίας του Θεού στη ζωή ως η ανώτατη μορφή ηδονής και την ίδια στιγμή ο αγώνας για διάδοση της Αλήθειας που είναι ο Θεός και του τρόπου της που είναι η πίστη σε όλους τους ανθρώπους.

Ο άνθρωπος δεν μπορεί να νοήσει τη ζωή του χωρίς τους συνανθρώπους του. Έτσι πλασθήκαμε από το Θεό, να είμαστε υπάρξεις που κοινωνούμε την ζωή στα πρόσωπα των άλλων. Δεν είναι μόνο ότι κατανοούμε ότι είμαστε έτεροι, διαφορετικοί ατενίζοντάς τους. Είναι ότι δεν μπορούμε να υπάρξουμε ουσιαστικά αν δεν αγαπούμε, αν δεν κοινωνούμε, αν δεν μοιραζόμαστε ό,τι είναι εφικτό μαζί τους. Για να το πετύχουμε αυτό, χρειάζεται να κάνουμε συμβιβασμούς. Δεν είναι οι άλλοι όπως τους θέλουμε. Και για να μην μας απομονώσουν, αισθανόμαστε την ανάγκη να αρέσουμε σ' αυτούς, δηλαδή να μας αποδεχτούν γιατί στις ιδέες, την συμπεριφορά μας, τους στόχους μας, ακόμη και στις αξίες μας, μπορούμε να

βρούμε την τομή με τις αντίστοιχες δικές τους προτεραιότητες. Οι συμβιβασμοί πολλές φορές είναι επώδυνοι. Κρίνουμε ότι πρέπει να αφήσουμε στο περιθώριο τα δικά μας, προκειμένου να αποφύγουμε την απόρριψη. Ενίοτε κρύβουμε αυτό που πιστεύουμε, για να αποφύγουμε συνέπειες δυσάρεστες, οι οποίες φτάνουν ακόμη και στο μαρτύριο του αίματος, της συνειδήσεως, της μοναξιάς. Ο πεπλησμένος όμως θείου ζήλου δεν βλέπει τα πράγματα έτσι. Κρίνει ότι οφείλει να αγαπά την δόξα του Θεού και όχι την δόξα των ανθρώπων. Τολμά να έρχεται σε ρήξη με τα ανθρωπίνως κατεστημένα, τα ανθρωπίνως πολιτικώς ορθά, τα ανθρωπίνως αποδεκτά, όταν αυτά έρχονται σε αντίθεση, σε ρήξη με ό,τι αγαπά και ζητά ο Θεός. Αρκεί να γνωρίζει το θέλημά Του. Και αυτό γίνεται όταν ο ζηλωτής είναι ενταγμένος στην Εκκλησία.

Ο άνθρωπος, από την φύση του, επιδιώκει τη ηδονή, την ευχαρίστηση σε ό,τι κάνει. Και δεν είναι μόνο η ηδονή του σώματος και της σαρκός. Είναι και η ηδονή του πνεύματος, του νου και της καρδιάς, η οποία επέρχεται όταν ο άνθρωπος προοδεύει, όταν γίνεται αποδεκτός, όταν εκπληρώνει τους στόχους του και τις φιλοδοξίες του, όταν βλέπει ότι μπορεί ο εαυτός του να είναι ευχαριστημένος. Ο πεπλησμένος θείου ζήλου δεν προσκολλάται στις ανθρώπινες ηδονές. Επιλέγει την υπέρτατη ηδονή της κοινωνίας με το Θεό. Και αυτό σημαίνει ότι θέλει την καρδιά του όσο το δυνατόν καθαρή από τους λογισμούς της ματαιότητας, εναποθέτει πάσαν βιοτικήν μέριμναν, «μη στρατευόμενος ταις του βίου πραγματείαις» και την ίδια στιγμή μνημονεύει Αυτόν που αγαπά, Τον κοινωνεί εν τοις μυστηρίοις και αναπαύεται όταν βρίσκεται στο ναό Του και όταν η ύπαρξή Του γίνεται ναός του Θεού. Δεν ελκύεται από την ηδονή του κακού, αλλά αναζητεί στη σχέση με το Θεό την ηδονή του καλού. Ο Θεός είναι ο πλέον ελκυστικός και επιζητεί την συναρπαγή της προσευχής, της αγάπης, της συνάντησης μαζί Του. Κι εδώ κύρια προϋπόθεση είναι η σχέση με την Εκκλησία.

Ο άνθρωπος, τέλος, έχει ως στοιχείο της ύπαρξής του την αναζήτηση της αλήθειας. Όχι μόνο για τον κόσμο και τη ζωή, αλλά και για τον εαυτό του, για κάθε πτυχή της ύπαρξής του. Για να βρει όμως την αλήθεια ο άνθρωπος καλείται να απαντήσει στο ερώτημα περί Θεού, αν ο Θεός υπάρχει, Ποιος και τι είναι για τη ζωή του. Αλλιώς ο άνθρωπος βρίσκει αλήθειες, όχι όμως την Αλήθεια. Αποθεώνει το μερικόν, το περιστασιακό, όχι όμως το συνολικό, το συνεχές και την ίδια στιγμή άχρονο. Ο πεπλησμένος θείου ζήλου έχει βρει στον Θεό την Αλήθεια που αναζητά. Διότι ο Θεός είναι η Αλήθεια και στο πρόσωπο του Χριστού αυτή η Αλήθεια όχι απλώς ενσαρκώνεται, αλλά οδηγεί τον άνθρωπο στην θέωση. Και αξίζει να αγωνιστεί κανείς αυτή η Αλήθεια, ακέραιη, ακαινοτόμητη, υγιαίνουσα να γίνει κατανοητή, να γνωσθεί στους άλλους ανθρώπους. Γι’ αυτό και ο ζηλωτής δεν αρκείται στην προσωπική του σωτηρία. Εντάσσεται στο Σώμα του Χριστού που

είναι η Εκκλησία και αγωνίζεται οι πάντες να φωτιστούν από το Χριστό. Γι’ αυτό και όταν η Αλήθεια αμφισβητείται, είναι έτοιμος να μαρτυρήσει περί Αυτής. Να επιχειρηματολογήσει, να την υπερασπιστεί. Πάντως, δεν επαναπαύεται στα του εαυτού. Και την ίδια στιγμή ζει όντας αληθινός. Κοινωνός της Αληθείας, φωτισμένος και φωτίζων, κεκαθαρμένος και καθαίρων.

Αυτό έκανε και ο Άγιος Νικόλαος στη ζωή του. Υπήρξε ο κατά Θεόν ζηλωτής. Βρήκε την Αλήθεια και αγωνίστηκε γι’ αυτήν να τη ζήσει στη ζωή του. Και δεν αρκέστηκε στην προσωπική του σωτηρία, αλλά αγωνίστηκε οι πάντες να γνωρίσουν τον Χριστό ως την μοναδική σώζουσα Αλήθεια και κατέστη κανόνας πίστεως. Και η πίστη του έγινε εικόνα της πραότητος, έγινε η διδαχή της εγκρατείας και της ταπεινώσεως. Την ίδια στιγμή η αληθινή απόλαυσή του ήταν η κοινωνία με το Θεό. Τον ζούσε στην Θεία Ευχαριστία, στην διακονία της Αγάπης, της προσευχής, της υπομονής, της νίκης κατά της αμαρτίας, στην πτωχεία του κακού. Και ο ζήλος του τον έκανε να μην υπολογίζει ούτε την ανθρώπινη εξουσία, όταν υπερασπίστηκε την αλήθεια της Αγίας Τριάδος και του προσώπου του Χριστού κατά την Πρώτη Οικουμενική Σύνοδο, ακόμη και φυλακιζόμενος για την πίστη, αλλά και όταν ό,τι έκανε δεν ήθελε να μαθαίνεται από τους ανθρώπους, για να μην χάσει τον μισθό του εν ουρανοίς.

Ζούμε σε μια εποχή στην οποία ο ζήλος ενίοτε χρησιμοποιεί τον μανδύα της εκκλησιαστικότητας, αλλά δεν είναι πάντοτε γνήσιος. Άλλοτε πάλι ως χριστιανοί είμαστε ευχαριστημένοι με την δική μας σωτηρία, με την δική μας θρησκευτικότητα, χωρίς να έχουμε αγωνία για την Αλήθεια, χωρίς να μοιραζόμαστε ό,τι μας δόθηκε. Συχνά ζούμε εντελώς εκκοσμικευμένα, με αποτέλεσμα η σχέση με το Θεό να είναι ένα καθήκον μέσα σε όλα τα άλλα και όχι η μεγαλύτερη χαρά. Γι’ αυτό και εύκολα κρυβόμαστε από τους άλλους ή σιωπούμε όταν η Αλήθεια της πίστης αμφισβητείται. Χρειάζεται περισσότερη και γνησιότερη μετοχή στην εκκλησιαστική ζωή και την ίδια στιγμή να έχουμε προ οφθαλμών μας το παράδειγμα των Αγίων, όπως ο Άγιος Νικόλαος, για να μπορούμε να θερμαίνουμε τον ζήλο της αγάπης προς τον Θεό και να είναι αυτός κατ’ επίγνωσιν. Το χρειαζόμαστε σε μία γενικά άγευστη ουσιαστικής χαράς και παραδομένη σε απρόσωπες επιθυμίες πραγματικότητα, από την οποία μόνο η πίστη και η αγιότητα μπορούν να μας βγάλουν.

π. Θεμιστοκλής Μουρτζανός

Το κείμενο αναδημοσιεύτηκε στην επίσημη ιστοσελίδα της Ιεράς Μητροπόλεως Λαρίσης και Τυρνάβου στις 5 Δεκεμβρίου 2020